

שאלון בחינה

בנושא:

שבת

מועד:

אייר התשפ"ו

סמל שאלון:

126.05.26

שימו לב: יש לנהוג על פי ההנחיות לנבחן המופיעות בשאלון הבחינה

מועד אייר תשפ"ו

בס"ד

בחינה בהלכות שבת

הנחיות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
- יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
- שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
- לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

- יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
- יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. שהיה בשבת

א. שנינו, כירה שהסיקה בגפת ובעצים, לא יתן עד שיגרוף...איבעיא להו האי לא יתן לא יחזיר הוא או דלמא לשהות תנן, באר כיצד ביארו הראשונים את דברי הגמרא? וכיצד פסקו השו"ע והרמ"א?

ב. פירות הנאכלים חיים או בצל, האם מותר להניחם בערב שבת סביב קדירה העומדת על האש? ומדוע?

ג. הכניס פת לתנור בערב שבת, האם ובאלו אופנים התירו לו לרדותה?

2. ענייני בישול והכנת מאכלים בשבת

א. הסיר את החמין מן האש בשבת, או שלא הסיר את החמין מן האש – האם מותר להוציא ממנו בכף?

ב. החושש שהחמין ישרף, האם מותר להוסיף לחמין מים רותחים כשהקדירה על האש? קדירת קטניות חמה שהוסרה מן האש האם לתת בקדירה מלח או תבלין?

ג. שום בוסר ומלילות שעשאן לדיסה, ונידוכה ורוסקה ונתבשלה כל צרכה מערב שבת אך עדיין לא נשחקה, והסירה מהאש בשבת, האם מותר לסיים את שחיקתה על ידי ערבוב שתיעשה כולה כגוף אחד? ומה דינה כשחסר דיכה?

3. מוקצה

א. מוכין ואבנים המשמשים להטמנת הקדירות בשבת, כיצד צורת הייחוד שלהם על מנת שלא יהיו מוקצה? חל יום טוב בערב שבת האם יטמון באבן או במוכין? מדוע?

ב. ענפי דקל שקצצם לשריפה או נדבך של אבנים, האם מותר לשבת עליהם בשבת? כיצד מבטל מהם שם מוקצה?

ג. באר מה דעת הרשב"ץ ובי"י על המנהג שהיה בזמנם שכשמביא את הקטן בשבת פעם ראשונה לבית כנסת מחזיק בידו נר שעווה [במקום שיש בו ערוב].

4. הנאה ממדורה בשבת ודין אמירה לגוי

א. האם מותר ליחיד או לרבים לקרוא לאור המדורה או להתחמם כנגדה בשבת?

ב. האם מותר להנות ממדורה שהדליק גוי עבור עצמו בביתו או בבית הישראל או במלון? כשהדליק עבור חולה בארץ ישראל או באירופה?

ג. גוי שמדליק נר בבית הישראל על דעת עצמו, האם מותר להנות ממנו? גוי שבא להדליק מדורה בבית הישראל האם צריך למחות בו?

5. טלטול והצלת ממון בשבת

- א. פרצה דליקה ויש בבית זה או בבתיים אחרים מעות כיצד ניתן להצילם? מהיכן נלמד דין זה ?
- ב. האם מותר לטלטל מעותיו המונחים עליו בשבת במקום פסידא ? והאם מותר לטלטל ארנק ריק ? וכיצד ינהג אדם שמצא ארנק בשבת? פרט.
- ג. יש המחביאים סכומי כסף בדלת המקפיא, האם מותר לפתוח אותה בשבת?

6. מלאכות שבת [צידה, אשוויי גומות, מוחק]

- א. שנינו במסכת שבת ובמסכת ביצה "פורסין מחצלת על הכוורת בשבת מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים" – באר מדוע אין בזה משום מלאכת "צד"? תיבה שיש בה זבובים והפריח אותם עד כמה שידו מגעת האם יוכל לסוגרה ?
- ב. האם מותר לטאטא או לשטוף את הבית או את החצר בשבת – על ידי ישראל או ע"י נכרי?
- ג. עוגה או ביסקויט שיש עליהם אותיות או ציורים האם מותר לאוכלם או לחותכם בשבת?

7. מעשה שבת ומבשל

- א. תקלה שאירעה ברשת החשמל בכניסת השבת, ועובדים יהודים תיקנו את התקלה כשעתיים לאחר כניסת השבת האם מותר לאכול את המאכלים שהצטננו ולהנות מאור החשמל בשבת?
- ב. בשר שנתבשל כמאכל בן דורסאי ועבר ובישלו בשבת במזיד או שוגג עד שנתבשל לגמרי – האם מותר הוא או אחרים לאכלו ?
- ג. מקווה שהיה רותח, האם מותר לצננו מעט ע"י פתיחת נקב ההשקה בשבת? פרט.

8. א. רוצה להכין מי מלח עם שמן וחומץ בכדי לטבל ירקות, כיצד יעשה זאת ? הרוצה למלוח מלפפונים או ביצים שיוגשו בסעודת שבת כיצד יעשה זאת ? מדוע ?
- ב. האם יש איסור "מליחה אחרי בישול" כגון פולים ועדשים שכבר בושלו בקליפתן ורוצה למלחן? הרוצה לעשות בשבת "רוטב לתיבול" על ידי שיתן בחומץ מעט יין האם מותר ? מדוע ? [ב' טעמים]
- ג. מלח וסוכר [שאינו מגידולי קרקע] האם מותר לכתוש אותם בשבת ? האם מותר לשפשף ידיו במלח או במי מלח ?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון מקורות הדין דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. למשה מנהל ספא באיזור הצפון, התעוררו כמה שאלות בעניין תפעול המקום בשבת:

א. הוא משכיר את המקום לגוי לתקופה עבור סכום קצוב ותשלומי הכניסה הם לגוי, או באופן שהגוי מפעיל את המקום והחווה הוא שתשלומי הכניסה מתחלקים ביניהם בשווה, או באופן שהחווה הוא שהגוי מקבל שכר חדשי קבוע, האם ומתי הדבר מותר? ומדוע? האם הותר בהפסד גדול?

ב. בספא יש בריכת שחייה, ומקווה טהרה עם מים צוננים האם לאדם או לאשה לטבול או לשחות שם בשבת?

ג. קיימות במקום מקלחות קרות שלאחריהן המנהג לעמוד מול מדורה כל הגוף [והמים שעל גופם לא יגיעו לדרגת חום של יד סולדת], או רק הידיים, או להפך דהיינו שעומדים מול מדורה ולאחר שהגוף חם מאוד רוחצים במקלחת קרה – האם הדבר מותר? האם מותר להיכנס לסאונה כשאינו מכוון להזיע?

10. יעקב מנהל בית אבות ומבקש לברר כמה הלכות לקראת שבת:

א. בבית האבות מתגוררים גלמודים, וכן זקנים שנשותיהם גרות בביתם, כיצד ינהגו לעניין הדלקת נר שבת בברכה?

ב. יש חולים שחלו ביום שישי או שחלו בשבת וחובה לבשל עבורם בשר או לקטוף פרי בשבת על ידי גוי – האם מה שנותר מותר להאכיל בו את הזקנים הבריאים? [בשבת או מוצאי שבת] באר אף את דין בישולי עכו"ם האם קיים במקרה זה?

ג. יש זקנים שיוצאים לטייל בשבת מחוץ לבית האבות הנמצא במקום שיש בו ערוב, האם יוכלו להשתמש במטריה? והאם במקום שאין עירוב יוכלו לצאת חבושים בתחבושות, בתשובתך באר דין תחבושת שנפלה או הסירה האם מותר להחזירה.

11. שמאי הוא גבאי בית הכנסת ובפיו כמה שאלות שהתעוררו באחרונה:

א. לקידוש של שבת הביא אחד המתפללים חבית בירה, בשבת בבוקר הוא שם לב שיש בה נקבים, האם מותר לו לסתום: נקב שדרכו מטפטפת הבירה, ונקב שדרכו יוצאים הגזים שבה [ואינו גורם לטפטוף]?

ב. כשהובאו שלוש חביות בירה כיצד עליו לסדרם כששם חבית אחת על שתיים שתחתיה בלא שיעבור על איסור שבת? באר, במה דין זה שונה ממאמרו של רב נחמן במסכת ביצה "אבנים של בית הכסא מותר לצדדן"?

ג. לקידוש הובאה חבית יין ביתי מסונן, וייתכן שנפלו בו קיסמין, האם מותר לסננו על ידי שישטח על חבית ריקנית בד או מסננת?

12. שמעון גר בסמיכות לגוי ומתעוררות בשבת שאלות מחמת כך:

א. האם שמעון יכול להזמין את שכנו הגוי בשבת או ביום טוב וליתן לו מזון, או להחזיר לו משכון העומד במקום המיוחד לו, ? מדוע?

ב. הגוי הביא לשמעון לחם שאפאו בשבת, ועשבים שליקט לצורך עצמו, האם מותר לשמעון לאכול מהלחם ולהאכיל את בהמתו בעשבים הללו? [כשאין בעיית טלטול מרה"ר לרה"י, או הבאה מחוץ לתחום]

ג. שכנו הגוי שוכר ממנו את בהמתו מידי פעם לחרישה, לפעמים ימי השכירות כוללים שבת ויום טוב - האם הדבר מותר? האם מועיל שיתנה עם הגוי שלא יעבוד עימה בשבת? כשהתנה עם הגוי שיחזירנה קודם שבת ובסוף התעכב מלהחזירה מה ניתן לעשות?
